

NÉPNENEVELŐ.

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATH. NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA.

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT.

Megjelenik minden vasárnap egy ívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy-egy példányban **ingyen**.

Előfizetési ár: egész évre 3 frt. Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

Királyi Pál-utca 13. szám.
(Szent-István-Társulat).

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szövege, minden közlés után 3 kr. (6 fillér) fizetendő. — Egyéb hirdetéseknek egész oldal 16 frt, fél 8 frt, negyedrésze 4 frt és egy nyolczadrész oldal 2 frt. A 30 kr. bélyegilletéket a hirdető fizeti.
A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

Az ifjuság valláserkölcsei nevelése.

XIII. Leó pápa encyklikája bold. Canisius Péter háromszázados emlékűnnepéről.

Tisztelendő testvérek!

A vitézkedő egyházra nézve nem kevésbé hasznos, mint tiszteletteljes dolog az, ha időnkint olyan férfiak emlékét újítjuk meg ünnepélyesen, kiket kiváló erényeik és istenességük a győzedelmeskedő anyaszentegyház megdicsőültjei közé emelt. Mert ily tiszteletnyilvánításokkal újra felélesztjük a kipróbált szentségre való visszaemlékezést is, a mely minden időben hasznos, de a mi, az erénynek és hitnek oly ellenséges korunkban felette üdvös. Isten kegyelmes segítségével ebben az évben is örömmel üdvözölhetjük a harmadik századévnek befejezését boldog Canisius Péter halála óta. Mi, a kinek semmi sem fekszik annyira szívünkön, mint az, hogy minden jök azon egyenlő eszközökkel buzdíttassanak, melyek által az Istennek e férfiak a katolikus vallást oly eredményteljesen segítette elő. A mi korunk ugyanis nem kevésbé hasonlít boldog Péter korához, a melyben az újítási vágy és a tanítás fékezetlensége a hitben rendkívüli károkat és az erkölcsök elvadását vonta maga után. Németország második apostola ezen kettős romlást, szent Bonifác példája szerint mindenkitől, de kiváltképen az ifjúságtól igyekezett távol tartani, úgy alkalmas szentbeszédekkel és tudós fejtegetésekkel, mint különösen iskolák felállításával és jó könyvek kiadása által. Fényes példáját népetek sok tetterős férfia követte is; a semmiképen sem gyakorlatlan ellenséggel szemben az egyenlő fegyverek használata azóta nem farsztotta ki őket, miközben műveltek a legnemesebb tudományok tereit és a vallás védelmére és dízére fordították a szabad művészetek ápolását. E mellett örömteljes elismerését aratták a római pápának, a kik folyton szerető gonddal öröklötték a fölött, hogy a tudománynak a régtől öröklött fény és tekin-

tély megtartassék és hogy minden igazi szellemi képzés mindig új virágokat teremjen. Hiszen ti is tudjátok, tisztelendő testvérek, hogy ha valami, akkor az ifjuság helyes és egészséges oktatása volt a mi szívügyünk és hogy mi, a mennyire rajtunk állt, mindenütt kiváló gondot viseltünk erre. De most örömmel használjuk fel a jelen alkalmat és mindazoknak, kik az egyház táborában Krisztusnak szenteltek fegyvereiket, boldog Canisius Péterben, a fáradhatlan vezér példaképét állítjuk szemük elé, hogy jól megfontolván, miszerint az igazságosság fölfegyverzésével a tudományt is össze kell kötni, a vallás ügyéért annal erőteljesebben és eredménydúsabban léphessenek fel.

Hogy ezen, vallása iránt lelke legmélyen odaadó férfiú milyen hatalmas feladatot vállalt magára, midőn az egyház ügyéért epügy, mint a világi jogrend érdekeért sikra szállott, könnyen beláthatja az, a ki szem előtt tartja Németországnak azon időbeli állapotát, mikor Luther először emelte fel a lázadás zászlaját. Az erkölcsök elfajzottak valának és napról-napra mélyebben süllyedtek, miáltal a tévelynek tárva-nyitva állott az ajtó; a tévely azután a szélsőségig fokozta az erkölcsi romlottságot.

Ennek következtében egyesek elszakadtak a katolikus hittől és lassankint csaknem minden német tartományban elterjedt az áldatlan mérég, végre pedig minden rendű és rangú emberekkel közös lón. Annyira ment a dolog, hogy sokan azt a véleményt táplálták, hogy a vallás a német birodalomban a végromlás-hoz van közel és hogy alig van már orvosság a betegség gyógyítására. Valóban, végők lett volna a legfőbb javaknak, ha Isten gyors segítséget nem küld. Találkoztak ugyan Németországban férfiak, kik híven ragaszkodtak az ősi hithez és tudománynyal és buzgósággal kitűntek a vallásban; a bajor és osztrák házból ugyan erősen, elszántan álltak még fejedelmek, különösen I. Ferdinánd római király, hogy a

katholikus vallást minden erejükből megóvják és megvédelmezzék. De egy új és sokkal határozottabb segítséget maga Isten küldött a veszélyeztetett német birodalomnak Loyola szent Ignác atyának, akkor éppen helyes időben keletkezett társasága által, melyhez, mint a németek közül első, boldog Péter csatlakozott. Itt bizonyára nincsen helye annak, hogy a férfi rendkívüli életszentségének részleteibe belehatoljunk és azt tárgyaljuk, hogy miképpen faradozott a meghasonlás és lázadás által szétszakított hazában a kedélyek kibékítésén és a régi egyetemes helyreállításán, mily bátran harcolt tudományos vitatkozásokban a tévtan fejei ellen, hogyan batorította és lelkesítette ismét szentbeszédeivel a hívőket, milyen fáradságokat állott ki, milyen országokat vándorolt be, milyen fontos küldetéseket vállalt magára a hitért. De, hogy visszatérjünk a tudomány fegyvereire, milyen alhatatosan forgatta azokat, milyen ügyesen, milyen okosan és mennyire megfelelően az időnek és körülményeknek! Messinából visszatérve, hol a szonoklást tanította, a kölni, ingolstadt-i és bécsi egyetemeken fényes eredménnyel a szent tudományokat adta elő, melyekben a keresztény iskola kipróbált tanítóinak királyi útján kártartva, a skolasztikus teológia hatalmas épületét a németek lelkeszemei elé állította.

És minihogy ez a teológia a katolikus igazságnak kiváló tamaszául szolgál és ennek következtében a hit ellenfelei attól különösen féltek, azért Canisius gondoskodott arról, hogy a studiumok kezelésének ez a módja a Jézus-társaságnak liceumaiban és kollegiumaiban, melyek felállítására fáradozásainak és munkájának nagy részét fordította, ismét közhasználatba jött. E mellett nem tartotta méltóságán a tudományok kezdőalapjaihoz és gyermekeket tanítani, sőt tankönyveket és nyelvtanokat írni használatukra. De ha, a mi gyakran történt, hazatért oly udvarokból, hol fejedelmekhez szólott, hogy az egyszerű népek prédikáljon, nem vetelte meg azt sem, a mikor a hit védelmére vagy az erkölestánról nagyobb műveket írt, hogy a nép számára kisebb iratokat készítsen, melyek által a népet hitében megakarta erősíteni és azt jámborságra serkenteni és buzdítani. Csodalatraméltó azonban, hogy mily föltötte hasznosnak bizonyult a tapasztalatlanoknak biztosítására a tévelyek törei ellen írott műve: »A katolikus tanítás összefoglalása«; tartalmas, tömör mű ez s kitűnik latin irályának finomságával és nem méltatlan az egyházatyák tollához. Ezen kimagasló műnek, melyet Európának majd minden országában a legnagyobb tetszéssel fogadtak a tudósok, terjedelemben ugyan, de nem hasznos voltukra nézve, mögötte áll a két magasított katekizmus, melyeket a Boldog a kevesebb képzetek számára szerzett.

Ezek egyikének a gyermekeket kell bevezetni a vallásba, a másikának a tanuló ifjúságot oktatnia ugyanabban. Mind a kettő mindjárt első megjelenésekor oly kedvező fogadtatásra talált a katolikusoknál, hogy kezébe került csaknem mindazoknak, kiknek a vallástant kellett előadniok. De nemcsak az iskolákban használták, hogy a gyermekekbe a keresztény tanítás tejét csepegtessék, hanem a templomokban is magyaráztak a hívek általános épülésére. Így történt, hogy 300 éven át Canisius tekintetett a katolikusok közös tanítójának s hogy a népnélven Canisiust tudni annyi jelentett, mint a keresztény tant tudni.

(Folytatása következik.)

Vác-egyházmegyei tanítók jubileuma.

Olvasva a »Népevelő« 28-ik számában a »Hogyan létesült Kalocsán a Tanítók háza?« cz. cikket, kimondhatatlan öröm és lelkesülés heve ragadott el különösen azért, mert nekünk vác-egyházmegyei tanítóknak is van ilyen és ehhez hasonló intézetünk és hazunk már 1887. óta, melynek most éppen 10 éves jubileumát üljük.

Nem a hivalkodás hozza ajkamra a szót, magam is csak buzdító példát óhajtok adni akkor, midőn ismertetem azon módokat és eszközöket, melyekkel mi e házunkat ugyszólván a magunk erejéből s aldozatkészségünkkel megalkottuk. Elmondom tehát röviden a vác-egyházmegyei tanítók »Tapintézet«-e keletkezését, illetve 10 éves történetét.

Föl nem tehető, hogy a jelen század azon nemes törekvései, melyek megemlítésre s utánzásra méltók, mint a milyenek a felebaráti szeretet sugallatából üdvös intézetek létesítése is, a kath. tanítói kart hidegen hagynák s e tekintélyes testület ne törekednék helyzete némi könnyítése céljából önszegélyezés s együttműködés által oly intézményeket létesíteni, melyek által csak saját magának szerez előnyöket s mondjuk ki azt is, hogy a tanítói névnek szerez tiszteletet.

Ily föltévése volt a tanítói karról *Csávolszky* József, apát kanonok, vác-egyházmegyei főtanfelügyelő és egyesületünk elnökének, midőn 1884-ben a központi gyűlésen, a kezdetben nehéznek látszó ama eszmét megpendíté, hogy a vác-egyházmegyei tanítók gyermekei neveltetésének némi megkönnyítése végett Vácott egy tapintézet létesíttessék. Igen, de hogyan és miből?

Azt mondja egy közmondás: »Segíts magadon, az Isten is segít!« Meg kell mutatnunk, hogy tudunk lelkesülni és tenni a nemes célért legalább akkor és ott, hol ennek szükségét legjobban mi érezzük!

Ugy is tettünk. 1-ször is felhívtak a tanítók, hogy e nemes célra évenként 2–20 frt fizetési kötelezettséget elvállalni sziveskedje-

nek. 2-szor egykrajczáros bárczak elárusításával gyűjtéseket eszközöltünk. 3-szor a közp. bizottság könyv és írószerekből bizományt vállalt s mi az összes iskolák tanulói számára ott vásároltunk s vásárlunk. s az elárusító perzentek a tápintézet javára esnek. 4-szer gyűjtő-íveken felkértük a tagtársakat, tanügybarátokat és a nemes czelokért lelkesülő felebarátokat, hogy ki-ki tehetsége szerint adakozzék. Látna a közlekedést, a serény mozgást ezen nemes és humánus intézmény érdekében, melyre méltán büszkéek vagyunk, 1886. év augusztus havában tartott központi gyűlés díszelnöke *Neszveda István* vácz-egyházmegyei volt püspöki helynök megértve a nemes czélt, jó szívének sugallatát követve 7000 frtot ajánlott fel a czélra. Ezen nemes cselekményt utánozta Pósva Lajos lőrinczi esperes-plébános, ki szinten ez alkalommal 2000 frtot adott. Az adományok a káptalani pénztárnál letétbe helyezettek s kamatoztattak.

Ezen gyűlésből kifolyólag megbízott a központi-bizottság, hogy a tápintézet felállítását eszközölje s a tápintézet 1887-8. tanévre létesült is.

Az első évben 10 növendék részesült az intézet kisebb-nagyobb jótéteményeiben, kik püspöki kegyes jóváhagyás mellett a papnövelde helyiségében helyeztetek el két tágas teremben. A felügyelet egy papnövendékre bízott, ki nappal és éjjel minden idejét velük töltötte, felügyelt a tanulásra s naponként sétát tett a növendékekkel. Étkezésük ugyanaz volt, mint a papnövendékeké, csakhogy külön étteremben.

Minden kezdet nehéz, a mi gondunk s dolgunk is csak ezután szaporodott meg s a munkából különösen a központi-bizottságnak jutott ki. A gyermekek csak ideiglenes elhelyezést kaptak a papnöveldeben, de nem is hagyhatuk ott őket, mert a számuk évről-évre szaporodott. Két év múlva azon problema előtt állottunk, hogy vajjon mit tegyünk az intézettel? Pénzünk volt, de nem elégséges ahhoz, hogy megfelelő házat vehessünk vagy építhessünk. A hol a baj legnagyobb, ott az Isten segítségével a legközelebb áll — olvastam valahol.

Tanítóinknak egyik legönzettebb barátja és jóakarója, a kit legelőbb kellett volna említenem, a ki az eszmének megpendítője s úgyszólván megtestesítője, egyedüli támasza és atyja volt, nagy költséggel saját házában helyezte el az intézetet addig, míg egy megfelelő házat nem sikerül majd vásárolnunk.

Hála érte Istennek ezt is megértük. 4 év előtt be is rendeztük a Tápintézet házat s ez utolsó tanévben már 32 növendék volt benne elhelyezve, fele ingyen, fele fél és egész évi 130 frtnyi tartási díj mellett. A növendékek egy bent lakó tanító felügyelete mellett az intézetben lagnak, itt étkeznek, egy időben kelnek és térnek nyugalomra. Bizonyos órákban sétálnak, játszanak és tanulnak. Kapnak egyen-

ruhát, a betegek ingyen orvost és gyógyszer-t és kik a zenéhez tehetséggel és kedvvel bírnak, a zenében és énekekben is nyernek külön oktatást.

Ezen 10 évi rövid idő leforgása alatt oly tökélet gyűjtöttünk, miszerint a tápintézetet a jelen alakjában jóformán a kamatokból fönn lehetne tartani s ezen kívül van egy nagy és szép házunk.

»Tanítók!« Ezt csináljátok a vácziai után.
Bazsanth János.

Selypítők, dadogók.

A beszéd szervei a legtöbbször, különösen kisdedednél fogyatékosak, mi miatt azok oly hibásan ejtik ki a szóhangokat, hogy beszédjüket csak hozzátartozóik értik meg. A beszéd-szervi fogyatkozások: a selypítés, a dadogás. Sok esetben a 6—9 éves kisdednél a foghullás is okoz a beszédben hangváltozást, azonban a fogsorok teljes és hiánytalan kifejlődésével a selypítés megszűnik. A selypítők és dadogók beszéd-szerveit fejleszteni és ápolni kell: mert a ki hibásan beszél, annak nyelv-érzéke is a legtöbb esetben hibás. Volt egy leánygyermek tanítványom, ki »cs« helyett »c<<t, »s« helyett »sz<-t használt beszédében, s ha valamit szabadon, vagy tollbamondás után írt le, ugyanezek a hibák írásában is előfordultak. Az ilyenek a selypítők (pöszékek, csöszékek.) A selypítő növendékekkel minél több olyan szót kell íratni, melyekben azon szóhangok alakjai forduljanak elő váltakozva, miket a növendékek selypítve ejtenek ki. Azután a leírt szót felolvastatjuk, (ha többen vannak selypítők akkor karban is és többször) sőt azokat be is emleztetjük. Ezután többször, komolyan figyelmeztetjük növendékeinket beszéd-szervi fogyatkozásaikra, miáltal e beszéd-szervi fogyatkozások a növendékek korával, nagyobb fokú képzettségével beszédjökben ritkábban fordulnak elő, míg írásaikban idővel teljesen el is tűnnek.

A dadogók különösen olvasás és számolás közben követnek el legtöbb hibát a beszédben. Egy szó kimondásába kétszer, háromszor is belekezdnek, míg azt különös testmozdulattal is kísérvé, ki tudják ejteni. Sajátságos, hogy a dadogók a szóról-szóra betanult leckéket sokkal kevesebb hibával mondják fel. Én azt hiszem, hogy a nyelv szabálytalan mozgása okozza a szóhangok hibás kiejtését. Ezért ajánlom, hogy az ily dadogó növendékekkel minél több verset tanultassunk be, később egyes olvasmányokat többször elolvasva, azok értelmét szabad előadással kérjük számon, s így hibás beszéd-szervek tökéletesedni fog.

Az igaz, hogy a beszéd-szervi fogyatkozások teljesen ki nem gyógyíthatók; de az iskola többet tehet e téren, mint bármely híres orvos. Ily esetekben a tanítónak igen komolynak,

körültekintőnek, tapintatosnak kell lennie, nehogy a selypítő vagy dadogó növendék a tanulók gúnytárgyává váljenk. Atyai jósággal figyelmeztetjük növendékeinket az ily szerencsétlenség esetére, miáltal szánalmat keltünk irántuk keblökben, s beszédünkben hangsúlyozzuk azt, hogy szerencsétlenségüknek nem ők az okai. Vallásos áhitattal intjük őket, hogy adjanak hálat Istennek, hogy beszédszerveik tökéletesek.

Trabalka Imre.

VEGYESEK.

A tanítók özvegyeinek és árváinak ellátása szempontjából figyelemreméltó határozatot hozott legközelebb a belügyminiszter, egyetértésben a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel. Egy község fölébbezett a varmegye közönségének ama határozata ellen, melylyel beillesztette a község potkölségvetésébe az elhunyt községi tanító felévi fizetésének özvegye részére leendő biztosítása céljából szükséges összeget. A község föllebbezését elvető s a varmegyei bizottsági közgyűlés rendelkezését jóváhagyó miniszteri rendelkezés kijelenti, hogy a tanítók özvegyeinek és árváinak a tanító elhalálása napjától számított feléven át az egész fizetés és a lakas élvezésére feltétlen igényük van.

Apácza-zárda Uj-Aradon. Érdekes és örövendetes határozatot hozott legutóbb Uj-Arad község róm. kath. iskolaszéke: apáczákat telepítenek Uj-Aradra. Elhatározta ugyanis, hogy az elemi leányiskolát apácza vezetésére bizza. E czelra új iskolát és zárdát fognak építeni. A terveket már el is készítették. Az építkezés 12,000 forintba fog kerülni.

Gazdaságtan a tanítóképezdekben. E hó eisejével nyílt meg Kassán azoknak a tanfolyamoknak egyike, melyeket a földmivelési miniszterium a közoktatási miniszterrel egyetértőleg rendez az ország különböző tanítóképezdeiben a mezőgazdaságtani előadó tanárok részére. Az eredetileg három helyre tervezett tanfolyam az eszme megvalósítása közben kétfőre redukálódván, Kassára nagyobb számmal jöttek össze az érdekelt tanferfiak. Képviseleve vannak köztük a felvidék illető intézetei Lévatól Ungvárig, Eperjestől le Csaktornyaig. Örövendetes jelenségül szolgál, hogy a felekezeti képezdek sem maradtak el a határaiban üdvössé válando szünidei kurzusról. A délelőtti órák bizonyos kiegészítő elméleti előadásokra fordíthatnak, míg a kora reggeli és délutáni órákban az intézet terjedelmes gazdasági és kertészeti telepein folyik az útmutatás. A jeles tanintézet tanári testülete, élén kiváló igazgatójával, az ügy fontosságától áthatva munkáljak azt, hogy a jövőben a tanítóképezdek valódi közvetítő csatornákul szolgáljanak arra nézve, hogy a tanulni óhajtó parasztagdákbul ok-szerűen gazdálkodó, gondolkodó földmivéseket képezzen a hazai tanítótság. Mert a gazdasági

irányzatra átalakuló falusi ismétlő iskolai oktatás e tanfolyam hatása alapján fogja meg-hozni azt a termést, melynek talaját most készítik elő a Hernád völgyében az ügy iránt lelkesedő es vakációjukat felaldozó gazdasági tanintézeti es tanítóképezdei tanárok.

Pályázat tanítóknak. A siketnémák vaczi m. kir. orsz. nevelő- es tanítóképző intézetében rendszeresített tanítóképző-tanfolyamra három, teljes ellátással es havi 15 forinttal segélyezendő ösztöndíjas tanfolyamhallgató folyó évi szeptember 1-én felvétetik. Az ösztöndíjas hely elnyeréseért 30-ik évüket még be nem töltött oly okleveles népiskolai vagy polgári iskolai tanítók folyamondhatnak, a kik a német nyelvben annyira jártasak, hogy német paedagogiai műveket olvasni es kielégítően fordítani képesek. A kellően felszerelt felvételi kérvények a nm. vallás- es közokt. miniszter urhoz csomezve a siketnémák vaczi orsz. intézete igazgatójánál Roboz Józsefnél mielőbb benyujtandók.

Koresma es közoktatási miniszter. Egyik delmagyarországi városban történt meg, hogy a gör. kath. lelkész megeskettette hiveit a templomban, hogy három évig nem isznak semminemű szesz es italt. A konzum es az ital-mérési adók bérlői a pénzügyminiszternél panaszot emeltek a lelkész eljárása ellen s arra kérték a minisztert, hogy mentse fel őket a szerződés alól. A pénzügyminiszter erre átiratott intézett a vallás- es közokt. miniszterhez, melyben kérdi, hogy szabad-e a lelkésznek, hogy hívóit eskü alatt kényyszerítse a szesz es italoktól való megválásra. Ez más szóval azt teszi: szabad-e akarkinek valakit a józan életre csábitani? Szabad-e a papnak a népet mér-sékletességre nevelni? Ej, ej, be szép fogalmak lehetnek a finanszminiszteriumban a közerköl-csiségről, ha már azon is megbotránkozunk, ha az emberek — nem isznak.

Magyar tanárok Svájczban. A kereskedelmi iskolai tanárok szakegyesületének javaslatára Wlassics Gyula kultuszminiszter négy kereskedelmi iskolai tanárnak adott úti segítséget, hogy Neuchatelben a franczia nyelvi es irodalmi tanfolyamokat s az ottani kereskedelmi iskola tanárainak szakelőadásait hallgassák. A kereskedelmi iskola kizárólagos gyakorlati irányánál fogva Svájcznak egyik leg-értékesebb intézete. A tanárok összesen kilenczen vannak együtt es nemcsak a maguk tudását szaporítják a külföldön, hanem a külföldiekét is iparkodnak gazdagítani. Makfalvay Ferencz nagy-róczei tanár minap Magyarország történetéről es közjogi helyzetéről tartott előadást a tanfolyamokra összegyűlt idegeneknek. Berényi Pál dr. hazánk pénzügyrendszeréről es a folyamatban lévő valuta-rendezéséről; Bartos Fülöp szegedi főreáliskolai tanár a kereskedelmi levelezés tanításáról, végül Schack Béla dr. a magyar kereskedelmi szakoktatásokról tartottak előadásokat.

A t. kartárs urak figyelmét felhívom a „Nép-nevelő” 32. számában közzétett hirdetemnyemre. Lithey Menyhért torna-ujfalusi kántortanító.

RÖVID HIREK. *A hercegprimás.* Vaszary Kolos hercegprimás f. hó 12-én tér vissza Balaton-Füredről Esztergomba, hol e hó 15-én nagyboldogasszony napján az esztergomi dómban nagy misét tart. A hercegprimás f. hó 17-én érkezik Budapestre és f. hó 18-án a király születése napján, valamint f. hó 20-án szent István napján a budavári Mátyás-templomban tart ünnepélyes nagy misét. — *A tanítók jegygyakorlata.* A magyar tanítók országos bizottsága fölterjesztést intézett a honvédelmi miniszterhez, hogy a honvédséghez tartozó póttartalékosokat csupán 12 napra hívják be gyakorlatra. A honvédelmi miniszter már válaszolt a felterjesztésre, a melyben a kérésnek helyet nem ad. A honvéd póttartalékosoknak a kiképzésére nyolcz hét áll rendelkezésre, tehát a tanulak ismétlésére az ötheti gyakorlat felette szükséges, annál inkább, mert a tartalékosok nagy része tábori századokhoz van beosztva, s esetleges mozgósítások a kiképzésre nincsen elég idő. Másrészt nem méltányos a kiképzésre nincsen elég idő. szemben a kedvezmény megadása, a mely különben is elégtelenségre adna okot. — *Agyagipariskola Hódmezővásárhelyen.* Dániel Ernő báró kereskedelemügyi miniszter a székelykereszturi agyagipariskola mintájára Hódmezővásárhelyen hasonló iskolát állít fel, mely f. hó október 1-én meg fog nyílni. — *Királyi kitüntetések.* A király Varga József derékegyházi tanítónak és Józsa Imre ceglédi tanítónak a népoktatás terén szerzett érdemeik elismeréséül a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta. — *Zarándoklat Mária-Czellbe* Sopronból augusztus 20-án nagy bucsumenet indul Nagy-Mária-Czellbe Gänsthaler Nándor lelkész vezetése alatt. — *Tanulmányosság az ismételi iskolákban.* A közoktatásügyi miniszter, hogy az elemi iskolai tanítás sikerét biztosítsa, elrendelte az állami és államilag segélyezett községi elemi iskolákkal kapcsolatos ismételi iskolákra nézve a tanulmányosság. Ezután tehát ezekben az iskolákban is ingyenes lesz az oktatás. — *Aranymisék.* Pellet József esztergomi apátkanonok, volt tankerületi igazgató, augusztus 4-én ünnepelte félszázados papi jubileumát. *Sáira József* igali esperes-plébános aug. 2-án ünnepelte áldozásának ötvenéves jubileumát, a somogy megyei bucsujáró helyen, Andocsón. A jubiléus aranymiséjét a Szent-ferenczrend tagjainak segédlete mellett végezte. Délben a szeretetház lényes lakomát adott a jubiléus tiszteletére. *Bobik Gusztáv* mercyfalvi esperes-plébános augusztus 6-án tartotta aranymiséjét. Az ünnepélyes szentmisén jelen voltak az esperesi kerületi lelkészei, tanítói valamint az aranymisést rokoni, jó barátai és tisztelői. Mise után a plébánia lakba vonulva a különböző tisztelgők üdvözlőváltatit fogadta a jubiléus. Először tisztelgett a községi előjáróság, utána a tanítói kar, majd mercyfalvi régi barátai és ősz kortársai, végre a kerületi papság, a melynek nevében Oszetzky János aranymisést áldozár tiszteletbeli esperes szolgált, átadva a jubiléusnak a kerületi papság ajánlókaképpen a Zala György által mintázott ércbe öntött kis honvédszobrot. Az ősz jubiléus ugyanis a szabadságharcot is végigküzdötte s mint főhadnagy szárnysége volt Knezits tábornoknak. Délben diszebed volt a parochián. A számos üdvözlő távirat között a legelső hely illeti a Dessewffy Sándor megyés püspökét, a ki a jubiléusát a legmelegebben üdvözölte. — *Ipariskolai tanítók tanfolyama.* A magyar kir. állami ipariskolában most folyik az ipariskolai tanítók tanfolyama, melyen a mértani rajzra a szabadvézi rajzra, a díszítő- és faszakmára képezik ki a hallgatókat. A tanfolyamnak az a haszna, hogy általa ismét jelentékenyen fog emelkedni a vidéki ipariskolák színvonala, az elemi iskolákban pedig rendszeressé válik a rajztanítás. — *Uj állami iskola.* Tiszolczon aug. 3-án teték le a királyi tanfelügyelő és előkelő közönség jelenlétében az új állami iskola alapkövét. Az új iskola az ev. ág. pánszláv vidéken védőbástyája lesz a magyarságnak.

Szerkesztői üzenetek.

R. I. Uj-Sztuzsicsa. Késelt. Köszönjük az értesítést. — H. K. Szőcz. Az ily természetű válaszokat legjobban ahhoz a laphoz beküldeni, melyben a közlemény megjelent. Különböznök cikkének, ha a felekezeti iskolák védelmére vonatkozó részét bővebben kifejtve beküldi, készséggel nyitunk tért sorainak. — M. J. Hunkőczon. Várja be nyugdíjgyének elintézését, addig ne hagyja el állását. Annyit jelezhetünk, hogy a miniszteriumban aligha intézik el folyamodását oly rövid idő alatt, a mint azt ön reményli. — L. S. Pilis-Maróthon. Képezdét végzett az oly tanítójelölt, ki a képzőintézet 4. évfolyamát bevégezte, de a tanítóképesítő vizsgálatot még sikeresen ki nem állotta. — T. F. Visegrád. A 15 kr. nyugdíjpótlék minden tanköteles után fizetendő, ki 6. illetve 3—15 éves. — L. J. Hegybányán. Az állandó tiszteletdíj, mert azt nem évről-évre, tehát nem esetről-esetre adja a bányakincstár, hanem mint a fizetés kiegészítő részét: a nyugdíjigény megállapításánál a nyugdíjba beszámítandó. Ez az új nyugdíjtörvényben világosan ki van jelölve. Nagyon természetes, hogy az illető tanítók fizetésének kiegészítésénél a 100—120 frt betudandó a nyugdíjba beszámítható törzsfizetésbe. Ha a tanítói javadalom összeírásakor ez nem így történt volna, a helyesbítést méltóztassék új díjlevelek kiállításával eszközölni. Az ez iránti intézkedéseket a kir. tanfelügyelőség közvetíti. — S. A. Nagy-Loth. Levélben feleltünk. — B. L. J. Lajos-Mizsén. Ertesítsen, hogy tagja-e az orsz. tanítói segélyalapnak? — L. Gy. Zsarnóczán. Ma már aligha találunk egy oly tanítóképzőt vagy polgári iskolát. Ajánljuk az iglói tanítóképzőt. — V. T. 1. A hitközségnek jogában áll az 5%-nál magasabb iskolai adót is kivetni. Az így megállapított adók behajtására a közigazgatási hivatalokat is igénybe veheti. Olvassa el lapunk f. évi 29. és 30. számainak szerkesztői üzeneteit, azok egyikében erre nézve kellő alapot talál. 2. A hitközségi iskolaszék költségvetésének jóváhagyása nem tartozik a községi képviselőlet jogkörébe, így tehát az módosításokat sem eszközölhet azon. A kath. iskola számadásai az egyházmegyei főhatóság jóváhagyásával nyernek érvényt. 3. A tanító nem tarthat igényt költségkötési költségeinek megtérítésére, csak azon esetben, ha az részére a pályázati hirdetésben kiállításba helyeztetett, avagy az iskolaszék különös méltányosságból azt esetről-esetre megszavazza. Törvény nincs, a mely ezt eltiltana, de nincs oly törvényes intézkedésünk sem, mely azt általánosságban kötelezővé tenné. 4. Az iskola pénzét a hitközség kezeli, illetőleg e testület kezelteti az iskolai gondnok, pénztáros által. Az iskolai adót is ő szedi be, de szükség esetében a közigazgatási hatóságok közreműködését is kikérheti. 5. A nyugdíjakat közgyakorlat szerint az elnök és a gondnok írják alá. 6. Igen, helyes nyugdíjatvány állítandó ki, mert a politikai község nyilvános számadásra kötelezett testület.

Felelős szerkesztő: Ember Károly.

Pályázatok.

Esztergomi érseki megye.

Bars-Taskárra az I. osztály vezetésére róm. kath. nőten segéd-kántortanító kerestetik, aki énekes misét végezni és tótul is tud. Javadalma: polgári évre 200 frt. élelmezés, külön szoba fűtés és takarítás-al. Az állás f. év szept. 15-én elfoglalandó Posta, vasut. távirtda helyben. **Török László** kántortanító.

Jókeőre (Nyitra) a róm. kath. tót-magyar iskolához okl. tanító kerestetik. Fizetése 300 frt. lakás, fűtés, Ismét ő iskolában is köteles tanítani. **Novák Rezső** plébános. 2-2

A vajkai róm. kath. iskolaszék segéd-tanítói állomásra pályázatot hirdet. Javadalma: 1 butorozott szoba, 2 ol. fa, élelmezés és 150 frt. Kántori teendőkből megédekezni köteles. Kérvények az iskolaszékre czimezve augusztus 14-ig beküldendők. Vajka, 1897. július 26. (Pozsony-m.) 2-2

A dráhóezi róm. kath. népiskolánál I. és II. osztálytanítói állásra pályázat hirdettetik augusztus hó 30-ig. Évi fizetése: 300 frt. közös szoba és fűtés. Megkívánatik a magyar és tót nyelvben jártasság. Folyamodványok a r. kath. iskolaszék elnökségéhez (Nyitra) ezim alatt beküldendők. Dráhócz, 1897. évi augusztus hó. Rueska István dráhóezi róm. kath. lelkész u. m. iskolaszéki elnök.

A bakabányai II. osztályu róm. kath. tanítói állomásra f. évi augusztus 31-ig pályázat hirdettetik. Tanulmányokat. Fizetése: 183 frt 50 kr havi előleges részletekben. Lakására 25 frt. Ismétlő iskoláért 10 frt és 21 m. tűzifa. Folyamodványok főt Zlatnyánszky Ernő esperes urhoz Hont-Bessenyődre, posta Bát. küldendők.

Pozsony-Püspökire egy r. kath. okl. segéd-tanító kerestetik. Fizetése: polgári évre 140 frt. lakás, ta és élelmezés. Az állomás augusztus végén elfoglalandó. Oklével t. Kudlik János helybéli esp.-plebános urhoz küldendők.

Máriavölgy (Pozsonym.) tótajku község bucsujáró helyén a kántortanítói állomásra augusztus 31-ig pályázat hirdettetik. Jövedelme: pénzben 275 frt. kertjéből 5 frt. két szántóföldjéből 40 frt. szőlő 50 frt. fund. műszőlő 10 frt. manuális műszőlő 50 frt. összesen 130 forint. Kérvények ezimzindők a máriavölgyi plebánia-hivatalra Pozsony mellett.

E lap 29. számában kült pályázat a felsőjányoki iskolához folyó hó 20-ig meghosszabbított.

Komárommegyei Für állás r. kath. elemi magyar két iskolájához, egy segéd- és egy osztálytanító kívánatik. A segéd-tanító fizetése egy polgári évre 180 frt és 20 frt a vasárnapi tanításért; tisztességes élelmezés az iskolánál, padlós butorozott külön szoba fűtéssel és takarítással. Ágynemű, mosás, világítás nélkül. Ha a nagy szűkület alulirtnál tölti és segítségére kíván lenni fizetése és élelmezése ez időre is jár. Az osztálytanító fizetése szinte egy polgári évre 300 frt. külön szoba fűtéssel, butorozattal, takarítással. Az állás lehetőleg szeptember 15-ig betöltendő. A pályázók kérvényeiket alulirtnak küldeni sziveskedjenek. Posta helyben. Vasuti állomás Kürth és Perbete. Tavasz Endre, kántortanító és iskolaszéki elnökhelyettes.

Nagysenkviczen (Pozsonym.) tanítói állás. Évi háromszázötven forint, nyolcz köbméter tűzifa, egy szoba. Államszolgálat keretében. Egy osztály, egy ismétlő szakasz. Tót-magyar. Augusztus 21-ig. Szkokának József, iskolaszéki elnök.

Perbete r. kath. elemi népiskolájánál két osztálytanítói állomásra pályázat hirdettetik. Évi fizetés: a hírközégtől 315 frt. 1 öl fa. szabad lakás és 88 frt államszolgálat, összesen 403 frt. melyért a mindennapi és ismétlőket tanítani, a kántoriakban segédkezni tartozik. Oklével felszerelt folyamodványok szeptember 10-ig az iskolaszékhez beküldendők. Tanév kezdete október 1. Perbetén, 1897. augusztus 8. Matthey Ferenc, főtanító és kántor.

A nyitra-komjáthi r. kath. magyar-tót népiskola I. osztályához tanító kerestetik. Javadalma 400 forint, lakás fűtéssel. A kántori teendőkhöz jártas mellékövelemre számíthat. Folyamodványok szeptember 7-ig az iskolaszékhez küldendők.

Keszthelyi tót-magyar alkü kath. népiskolánál a tanítói állás megürült. Javadalmazása 410 frt. Kötelessége egy osztályt tanítani. Az összes tanulókat templomba és körmenetekre vezetni. Az ismétlőket tanítani; szükség esetén a kántor helyettesíteni. Kérvények augusztus 26-ig főtiszt. Pelezer Lipót úr, ker. esperes tanfelügyelőhöz Esztergom-Doroghra küldendők. Keszthely, 1897. augusztus 10. Jaksics Imre, iskolaszéki jegyző.

Egri érseki megye.

A Népnevelő f. évi 27., 28. és 29-ik számában megjelent a jászberényi alsó boldogházi tanyai iskola tanítói állomására hirdetett pályázat f. év szeptember elsejéig meghosszabbított.

Borsod-Szentistványa kántorságban jártas róm. kath. okl. segéd-tanító kerestetik 1897. S. tanévre. Fizetése: 150 azaz százötven forint, külön szoba fűtéssel élelmezés. Az állomás okt. elsején mulhatlanul elfoglalandó. Kozma János lelkész.

P-Monostorra (L. N. K. Szolnokmegye) okleveles r. kath. nőtanító kerestetik. Évi fizetése 300 frt. lakás, kert. Pályázati határidő augusztus 30. Bővebben az egyházmegyei körlevélben. Iskolaszék.

Heves-Csányon megüresedett 1. tanítónői (fizetése 400 frt lakással), 2. segéd-tanítói (fizetése teljes ellátáson kívül a mosás, világítás, ágynemű leszámításával 200 frt) állás. Kérvények Végh Kálmán plebános címére küldendők augusztus 28-ig.

Kalocsa érseki megye

Matheo és község magyar tannvelői kültelki róm. kath. népiskolájánál levő tanítói állásra pályázat nyitattik. Javadalmazás: 300 frt készpénz, szabad lakás, fűtés és 250 öl földnek használatára. Pályázhat férfi-és nőtanító. A folyamodványok ft. Tormási Gábor esp.-plebánoshoz Katymárra (Bács-Bodroghm.) küldendők f. évi augusztus 20-ig. Az iskolaszék.

Csanádi egyházmegye.

Makóra erős hangú segéd-kántor kerestetik. Fizetése: 120 frt. ágyneműn kívül ellátás, mellékövedelem 25 frt körül. Pintér, kath. kántor.

A niezkyfalvi (Temes-megye) róm. kath. 4. oszt. elemi népiskolánál a II-ik osztályu tanítói állásra a pályázat hirdettetik, a következő fizetéssel: 220 frt készpénz, 6 frt 50 kr. jecodaátalány, 25 hliter tiszta buza, 6-3 hliter tengeri, 28 m² méter kemény tűzifa házhoz szállítva saját használatára, szabad lakás bérelt házban és pedig 2 szoba, konyha, élelmezés és szükséges istálló, az iskolakertnek harmadrésze. Az orgonálásban jártas előnyvel bír, mert köteles szükség esetén a kántor helyettesíteni. Az ismétlő iskolát kartársajval felváltva tartja. Magyar és német nyelvet bíró férfi-tanítók pályázhatnak. A folyamodványok 1897. augusztus hó 20-ig az iskolaszéki elnökséghez beküldendők. Kelt Niezkyfalván, 1897. augusztus hó 2-án. Az elnökség.

Gubri egyházmegye.

Fertő-szt.-miklósra a II. oszt. okl. esetleg képezdőt végzett segéd-tanító kerestetik. Polgári évre járandósága: a várostól havonként fizetve 150 frt és élelmezés a főtanítónál, közös szoba, fűtés, takarítás. Kántorságban felváltva kell segédkezni. Az állás szept. 1-én elfoglalandó. Posta, távirtda és vasuti állomás. Róm. kath. iskolaszék.

Szergényi (Sopronm.) r. kath. népiskola I. osztályba segéd-tanító kerestetik. Jövedelme: 150 frt, ágynemű és világításon kívül teljes ellátás a kántortanítónál. A kérvények ft. Kiss János esperes-plebános urhoz küldendők. Szergény, 1897. év augusztus 7-én. U. p. Vittnyéd, Nagy Pál, kántortanító.

Könyban (Györm.) egy róm. kath. segéd-tanítói állás — ágynemű, mosás, világításon kívül 150 frt fizetés, élelmezés, társával közös lakásul egy butorozott szoba, fűtés, tisztogatással — betöltendő. Kötelessége: egy osztály vezetése, ismétlők fölváltva tanítandók. Kérvények Hoffer József, iskolaszéki elnökhöz küldendők.

Császáralfván (Sopronm.) segéd-tanítói állomás betöltendő. Ezen 2 nyelvű (magyar-horvát) állomás jövedelme: 300 frt, butorozott lakás, szükséges tüzelőfa. A folyamodványok ft. Novák Ferenc esperes-plebános, iskolaszéki elnöknel nyújtandók be.

Pálban (Sopronm.) a kath. népiskolánál a segéd-tanítói állás megürült. fizetése 130 frt, ágynemű és mosatás az illető gondja. Teljes ellátás a főtanítónál. Az állomás október 1-én elfoglalandó. Kántor, főtanító.

Kassai egyházmegye.

A sztárai osztálytanítói állomásra, melylyel egy polgári évre 350 frt fizetés, butorozott szoba és 2 öl fa van összekötve, pályázat hirdettetik. Az állomás szept. 1-én elfoglalandó. Folyamodványok Bogdására, Baramyamegye küldendők.

Nagyvárad *egyházmegye.*

A **bodonospataki** róm. kath. kántortanításra pályázat hirtetik. Javadalmazása: alapítványokból 32 frt, egyházmegyei segély 160 frt, stólából és alapítványi misék után 40 frt, 23 magyar hold szántó föld egy tagban, 6 öl fa, 8 köböl rozs, 1 szekér széna, lakás, istálló és kert. Tannyelv magyar és tót. Képesített pályázók folyamodványukat f. év augusztus hó 22-ig a bodonospataki iskolaszékre czimezve küldjék. (U. p. Papfalva Biharm.) 1—2

Nyitrai *egyházmegye.*

A misseni plébániához u. p. Trencsén-Tepliez tartozó **Alsó-Poruba** fiökközség róm. kath. tanítói állomásra pályázat hirtetik. Javadalmazása: A községtől 300 frt, egy mérő szántó földnek, 2 kis kertnek haszonélvezete, az államtól 100 frt. Lakása: két szoba, konyha, elegendő tűzifa. Pályázhatnak okleveles tanítók, tanítónők. Pályázati határidő augusztus 31-ike. Kérvények alulírothoz intézendők. **Darvai János**, plébános. 2—3

Trencsénmegye **Kassza Rovne** község róm. kath. tanítói állomására pályázat hirtetik. Javadalma: községtől 120 frt, államsegély 280 frt, lakás és 25 forintnyi faatalány. Pályázhatnak okleveles tanítók, tanítónők. Tót nyelv ismerete és augusztus 26-án személyes megjelenés szükséges. Kérvények folyó évi augusztus 20-ig iskolaszéki elnökhöz Zliechóra betérjesztendők. 2—2

Csütörtöki (Trencsénm.) tanítói állomásra szept. 6-ára pályázat hirtetik. Fizetés állami segéllyel 400 frt, szoba, konyha és kamrából álló lakás. Pályázhatnak tanítónők esetleg óvónők is. **Cziho János** plébános.

Predméren (Trencsénm.) róm. kath. kántortanítói állásra ezennel pályázat hirtetik. Javadalmazás: az utolsó hatóságilag fogantatott összeírás szerint 645 frt, lakás, kert és fa. A folyamodók személyes megjelenésre szept. 13-ára kötelezettek. **Szteszkal Jozsef**, iskolaszéki elnök.

Ledniczi (Trencsénm.) II. tanítói állomás elnyerése pályázhatnak f. évi augusztus hó 25-ig: okleveles tanítók s tanítónőkön kívül képesített óvónők is. Evi jövedelem: hitközségtől havi előleges részletekben 250 frt, irodai szükségletekre 5 frt, államsegély 100 frt, szükséges aprított kemény tűzifa (40 frt), 5 p. m. II. oszt. szántó föld (20 frt), 250 □-öl konyhakert. Lakás: két csinos szoba, konyha, élekkamra, udvar, pince, istálló. Szorgalmas tanerő mellékjövedelmet szerez magánórátadással. Okmányok alulírothoz küldendők. **Bereghi E.**, plébános.

Kiszuczua-Ujhejlyi (Trencsénm.) harmadik r. kath. tanítói állás betöltésére a pályázat f. évi augusztus hó 25. napjára kitűztetik. Jövedelme: 350 frt készpénzben. **Bellánszky-féle** alapítvány 15--20 frt, 18 frt tűzifára, egy szobából álló szabad lakás, törvényes öt-öt éves pótlékkal. Kötelességei: a IV., V. és VI. osztályt tanítani, a gyermekek templomlátogatását szigorúan ellenőrizni. Zene és énekek jártasok előnyben részesülnek és ezek ennél szép mellékjövedelmet is nyerhetnek. A magyar és tót nyelven kívül a német nyelv is szükséges. A kérvények a pályázat napjáig az iskolaszéki elnökséghez intézendők.

Az **o-besztercei** üresedésben levő r. kath. tanítói állomásra pályázat hirtetik. Fizetése 400 frt, egy szobából álló lakás. Csakis okleveles tanítók pályázhatnak. Kérvényeiket az iskolaszéki elnökségre **O-Besztercze** (Trencsénmegye) ezimezzék. Pályázati határidő augusztus 31. **Kapallay István**, iskolaszéki elnök.

Pannonhalmi *egyházmegye.*

Bakonybélbe egy róm. kath. magyar segédtanító kerestetik. Fizetése: butorozott szobán kívül 300 frt havi részletekben, 4 méter kemény tűzifa felvégya. Kötelessége: egy osztály vezetése, ismétlők tanítása. Kötelessége szerint a kántorságban való segédkezés. Kérvények alulírothoz küldendők. **Tomasits Odó** plébános, iskolaszéki elnök.

Pécsi *egyházmegye.*

A **tevelli** (Tolnam.) róm. kath. népiskolához aug. 22-ig tanító kerestetik. Evi jövedelme: 400 frt készpénz,

butorozott szoba. Kötelessége: egy tantermet s az ismétlő iskolát vezetni, a kántoriakban segédkezni. Tannyelv német-magyar. A fizetés szept. 1-től esedékes. A kérvények az **iskolaszéki elnökhöz** küldendők.

Vémendre (Baranyam.) két osztálytanító szükséges. Fizetés: egyenkint 400 frt, 33 frt lakbér. A mindennapi és ismétlő iskolásokat a törvényben előírt tárgyakban oktatják s a kántori teendőikben segédkeznek. Tannyelv: német. Jelentkezhetni azonnal. A róm. kath. iskolaszék.

A **döbröközi** (Tolnam.) r. kath. elemi iskolához két okleveles tanító kerestetik. Fizetésük: az elsőnek 360 frt, butorozott szoba fűtéssel, a másodiknak 150 frt (ágynemű, mosás és világításon kívül) teljes ellátás. Fizetésüket havi részletekben utólagosan kapják. Ha a zongorán kezdő fiúnak oktatást adni képes, mellékjövedelemre számíthat. Kötelességük a kijelölt osztályban tanítani, az ismétlőket felváltva oktatni és a kántorságban segédkezni. A kérvények augusztus 30-ig **Szalay Alajos** plébánoshoz küldendők.

Rozsnyói *egyházmegye.*

Rozsnyó püspöki város iskolaszéke a róm. kath. elemi fiúiskolához egy férfi-tanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalmazás: 500 frt, egészséges és szép természetbeni lakás az emeleten megfelelő mellékhelyiségekkel. Favágatás, fűtés, a tanterem tisztántartása és egyéb apró szolgálatok teljesítéseért a cselédtartáshoz 60 frt. Végül 50 frtos korpótlék öt ízben. A megválasztott világi tanító köteles lesz egy osztály önálló vezetése mellett az éneket és testgyakorlatot is tanítani minden osztályban. A kellőleg felszerelt okmányok augusztus 29-ig nagys. és főtiszt. **Fabián Ferenc** kanonok plébános, igazgató-elnök úrhoz terjesztendők. **Sipos A. Felix**, iskolaszéki jegyző.

Szatmári *egyházmegye.*

A **tövisfalvi** kántortanítói állásra a »Népnevelő« 28-ik számban hirtetett pályázat aug. 31-ig meghosszabbítatik. **Lédeczy Adorjan** elkész.

A szatmári egyházmegyében s Szatmár vármegyében lévő **pátyodi** róm. kath. kántortanítói állomásra f. év augusztus 20-ig pályázat hirtetik. Az állomás jövedelme: a) két szoba, konyha s kamarából álló egészen új lakás, istálló s egy hold házikerttel. b) az egyházmegyei alappól 120 frt, c) a hitközségtől 42 frt 15 kr., d) tandíj a tankötelesek átlaga szerint 20 frt 50 kr., e) párbér 1286 hektoliter buza = 76 frt 80 kr., f) stóla 8 frt, g) 8 köbméter tűzifa beszállítva 28 frt, h) egy hold 1535 □-öl szántó földnek feles haszonélvezete 4 frt 55 kr. Ezen összesen 300 frt jövedelemhez járul a nm. vallás- és közokt. miniszterium által engedélyezett 100 frt államsegély. A kérvények ft. **Jandricsics János** apát, esperes urhoz küldendők Szatmárra.

Székesfehérvári *egyházmegye.*

A **csákvári** róm. kath. fiúiskolához tanítói állomásra 350 frt fizetéssel egy butorozott szobával és fűtéssel aug. 25-ig pályázat hirtetik. A megválasztott a kántori teendőkben segédkezni tartozik. Mellékjövedelemre is számíthat. A folyamodványok **Rácz Endre** plébánosnak Csákvárra küldendők. 2—2

A **budakeszi** r. kath. iskolánál egy osztálytanítói állomásra pályázat hirtetik. Fizetés: 400 forint, egy szoba szükséges butorozattal és fűtéssel. Tannyelv magyar, de a német nyelv ismerete szükséges. Pályázhat okleveles tanító vagy tanítónő. Tanítók, kik a kántori teendőkben jártasak, előnyben részesülnek. Kellően felszerelt kérvények folyó évi augusztus 28-ig alulírothoz küldendők. Az állomás szeptember elején elfoglalandó. **Budakesz, 1897. augusztus 10. Bulics Ferenc**, iskolaszéki elnök. 1—2

Az **ettyeki** (Fejérm.) róm. kath. iskolaszék az I. oszt. tanítói állásra pályázatot hirdet. Tanítói javadalmazás évi 350 frt, egy szobás lakás legszükségesebb butorokkal, 4 méter fa. A megválasztottnak kötelessége osztályát vezetni, kántori teendőkben segédkezni s a gyermekeket naponta a templomba vezetni. Tanítási

nyelv magyar-német. Csak okleveles pályázhat. Pályázati határidő augusztus 24-ike. Kérvények főt Magdies István esperes-plebános úrhoz Etyekre küldendők.

Szombathelyi egyházmegye.

Vas-Vörösvárra képesített vagy képezdevégzett róm. kath. segédtanító kerestetik. Fizetése egy polgári évre 300 frt havi előleges részletekben, egy bútorozott szoba és 2 öl tűzifa. Templomi segédkezésért 20 frt. Tanítási nyelv: német-magyar. Kötelessége: az I. és II. oszt. és az ismétlősök tanítása. Kérvények főt Strass Adolf plebános úrhoz augusztus 20-áig küldendők. Az állás szeptember 1-jén elfoglalandó. 2—3

A komjátáni (Vasm. róm. kath. segédtanítói állomásra pályázat hirdettetik. Fizetés: szabad lakáson kívül egy polgári évre 300 frt, havi utólagos részletekben fizetve. Teendője: egy osztályt önállóan vezetni, ismétlő iskolát tartani és a kántortanítókban segédkezni. Tanítási nyelv német-magyar. A folyamódványok szeptember 30-ig az iskolaszék elnökségehez küldendők Vas-Komjátára.

Váczi egyházmegye.

Bujakra (Nógrád-m.) róm. kath. okleveles osztálytanító szükséges. A kántorságban segédkezni, ismétlősök oktatni is köteles. Pályázat augusztus 20-ig. Javadalom: tosz-fizetés 200 frt, államsegély engedélyezve 50 frt. Élelmezés kántortól, értéke 120 frt. 8 köbméter m. belterület és felvágva, értéke 24 frt 10 kr., lakás. Kossitzky Lajos, plebános, iskolaszéki elnök. 2—2

A monori (Pest-m.) róm. kath. népiskola I—II. vegyes osztályához tanítói állásra pályázat hirdettetik. Fizetés: 300 frt, lakbér 50 frt, ismétlősök tanításáért 25 frt, havi részletekben. Kántorságban jártasság előnyben részesülnek. Hasonlóképen monori róm. kath. III—VI. leányosztályhoz is hirdettetik pályázat tanítónői állásra; fizetése 300 frt, 50 frt lakbér és ismétlős leányok tanításáért 25 frt. A tanítónő kézi munkát is köteles tanítani. Pályázók f. hó 20-áig okleveleikkel és eddigi szolgálati bizonyítványaikkal felszerelt folyamódásukat a monori róm. kath. iskolaszékhez címezve Karsay Lajos plebánoshoz küldjék. A megválasztottak f. év szeptember 10-én tartoznak állásaikat elfoglalni. 2—2

Albertin a vegyes 6. oszt. vezetésére és az ismétlősök oktatására 300 frt évi fizetés, lakás, kert, 4 öl fa, melyből az iskolát is fűteni tartozik; Irsán II. od tanítói állásra 300 frt évi fizetés, lakás, kert, 4 öl fa, melyből az iskolát is fűteni tartozik augusztus 31-ig pályázat hirdettetik. Kérvények az albertin-irszai iskolaszékhez címezendők. Kántorságban jártasság előnyben részesülnek. 1—2

Vecsesén (Budapest mellett) két r. kath. tanítói állás van üresedésben. Évi fizetés lakbérrel együtt 400 forint. A megválasztottak tartoznak az ismétlőiskolában is külön díjazás nélkül tanítani. Előnyben részesülnek kik a német nyelvet bírják. Kérvények augusztus végeig a vecsesi iskolaszék elnökehez küldendők.

Veszprémi egyházmegye.

Zsidre (Zalam.) egy róm. kath. okl. vagy képezdevégzett segédtanító kerestetik. Fizetése: 200 frt. Élelmezés, külön bútorozott szoba, fűtés és takarítással. Teendője: egy osztályt vezetni, ismétlősöket tanítani, s mindennemű kántori teendőkben segédkezni. Kérvények f. évi aug. 20-ig alulírottához küldendők. Zsid. 1897. július 25. Füzessy János, kántor és főtanító. 3—3

Csoth (Veszprém-megye) segédtanítói állomásra pályázat hirdettetik. Fizetése: 125 frt, lakás, élelmezés, fűtés, takarítás. Kötelessége egy osztályt vezetni, ismétlősök oktatásában, esetleg kántorságban segédkezni. Kaufman Géza plebános. 2—2

Tószokberéndi (Veszprém-m.) kath. iskolához segédkerestetik. Fizetése: 175 frt teljes ellátással, mosás helyett 13 frt, fűtskoláért 12 frt. Teendője: nagyobb osztály és ismétlősök oktatása, kántorkodás. Kérvények aug. 28-ig Szobek Loránt plebánoshoz küldendők. 1—2

Zalamegyében Balaton és Hévízhez közel Keszthely mellett fekvő Rézi nagyközség róm. kath. iskolá-

lájához segédtanító kerestetik. Javadalom tanévre: bútorozott szoba, 2 öl fa és 300 frt. Pályázhatnak tanítónők is. Felszerelt kérvények f. évi augusztus 22-ig főt. Havassy József iskolaszéki elnökhöz küldendők. Paál Elek kántortanító.

Méltóságos gróf Zichy Béle úr lengyeltóti-i uradalmában két róm. kath. tanítói állás van üresedésben, Szent-György-pusztán és Hácsón. Mindegyik jövedelme az uradalomtól szép lakás, 400 frt készpénzben vagy terményekben, 20 méter hasáb tűzifa, egy hold (1200 □-60) kukoricaföld felszántva, kert. Hácsón a zsellérektől páronként 1/2 pozs. mérő rozs vagy kukoricza, 25 kr. lélekpenz, tanköteles gyermekeiktől 50 kr. tandíj, kis temetés 25 kr., nagy halott után 50 kr. stóla jár. A tanítók szabad idejökben az uradalomban segédkeznek. Lengyeltóti (Somogym.) Kommandinger Vilmos, tanfelügyelő, plebános. 1—2

Pályázat Acs-Teszéren, Veszprém-megye, p. Suúr, osztálytanítói állomásra. Fizetése 300 frt. Az iskolaszék. 1—2

Láziban (Veszprém-m.) a segédtanítói állásra pályázatot hirdetünk. Fizetése 300 frt polgári évre, lakás fűtéssel. Kötelessége az egyik osztályt tanítani, isteni-tisztelet alatt a gyermekekre felügyelni, szükség esetén a kántorságban segédkezni. Az okleveles vagy legalább képezdét végzett tanítók vagy tanítónők kérvényeiket legelőbb e hó végeig hiteles okmány-másolataik kíséretében az iskolaszéki elnökséghez küldjék. Az állás október 1-én foglalandó el.

Vörsre (Somogym.) a r. kath. magyar tannyelvű népiskolához az osztálytanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalmazás: 328 frt, lakás, fűtés. Csak okleveles és középtinteztetet végzett tanítók és tanítónők pályázhatnak. Pályázati határidő augusztus 20. Az iskolaszék. 1—2

A déghi (Veszprém-m.) r. kath. osztálytanítói állásra pályázat hirdettetik. Fizetése a hitközségtől polgári évre 300 frt, gróf Festetich Pál ó méltóságától évi kegydíj 60 frt; bútorozott szoba fűtéssel. Teendője: egyik osztály tanítása, a kántorságban s az ismétlők oktatásában segédkezés. Pályázók folyamódványaikat augusztus 27-ig Balleghe András plebánoshoz küldjék be. 1—2

Ajánlkozás.

Kántortanítói állást keresek. Énekkart szervezni vagy vezetni képes vagyok. K. J. tanító, poste restante Mátészalka.

Róm. kath. vallású, nőtlen, zenében (hegedű, cimbalom) jártas, 5 évi praxissal bíró okleveles tanító, lehetőleg város helyre tanítónak, esetleg nevelőnek ajánlkozok. Cím: »Tanító« Nyiregyháza.

Orgona-építési műintézet.
RIEGER TESTVÉREK

Budapest, Garay-utca 48.

Rieger testvérek Jägerndorfi (Osztr.-Szil.) es. és kir. udvari orgona-gyáranak fiókja. Legelőbb árakon kiváló orgonákat szállítanak.

A czég 23 évi fennállása óta

540 új orgonát

épített, melyek közül 186 esik Magyarországra, a többiit Norvégiába, Németországba, Romániába, Orosz-, Olasz- és Törökországba szállították.

Orgona-árjegyzékek ingyen és bérmentve.